

Trusselvurdering

Pride 2024

Dokumentdato: 17. april 2024
Vår referanse: 24/00249-5

Rapporten er ugradert og ikke taushetsbelagt. Det kan refereres fra og gis innsyn i rapporten i sin helhet.

Sammendrag

- PST har per medio april ingen informasjon som tilsier at noen planlegger voldelige angrep mot Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger i Norge 2024.
- PST forventer et høyt antall trusselytringer mot Pride. De færreste som fremsetter trusler har en reell voldsintensjon.
- LHBT+ inngår i fiendebildene til både ekstreme islamister og høyreekstremister, og har hatt et vedvarende fokus i ekstremistisk propaganda de siste årene.
- LHBT+-mål har vært utsatt for både ekstreme islamistiske og høyreekstreme terrorangrep. Samlet sett viser imidlertid tidligere gjennomførte og avveggede terrorangrep i Vesten at andre potensielle mål rammes langt oftere enn LHBT+.
- Sikkerhetstiltak vil bidra til å gjøre Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger mindre aktuelle som terrormål. Sikkerhetstiltak kan imidlertid føre til at en potensiell trusselaktør velger lettere tilgjengelige mål, såkalt målforskyvning.

Innledning

Politiets sikkerhetstjeneste (PST) vil i det følgende vurdere trusselbildet for Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger i Norge 2024.¹ Hovedformålet med trusselvurderinger er å gi beslutningsstøtte til politiet som skal vurdere iverksettelse av sikkerhets- og beskyttelsestiltak. Denne trusselvurderingen kan også være av interesse for arrangører og andre aktører som ikke har tilgang til graderte rapporter.

Alle trusselvurderinger er beheftet med usikkerhet, og trusselbildet for et arrangement påvirkes av mange faktorer, herunder også faktorer som ikke faller inn under PSTs ansvarsområder. Dette innebærer at mottaker selv må se trusselvurderingen opp mot annen informasjon som kan påvirke risikobildet.

Bakgrunn

Det vil de neste månedene avholdes en rekke Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger over hele Norge. Pride omfatter en rekke festivaler og enkeltarrangementer som feirer skeiv kjærlighet og mangfold. Arrangementene og samlingene rundt om i landet er av svært ulik størrelse og omfang. Det arrangeres alt fra dagsarrangementer på mindre steder til festivaler over flere dager i ulike byer.

Oslo Pride er den største markeringen i Norge, og arrangeres i år fra 19.–29. juni. Det største enkeltarrangementet er Pride-paraden, som vil avholdes i Oslo sentrum lørdag 29. juni. Det forventes et stort antall deltakere under paraden og på ulike LHBT+-samlingssteder under hele arrangementsperioden.

Natten før Pride-paraden i Oslo 25. juni 2022 ble det skutt mot personer samlet utenfor flere barer i Oslo sentrum. To personer mistet livet og over 20 ble fysisk skadd. Rettssaken

¹ Det vises for øvrig til *Nasjonal trusselvurdering for 2024 (NTV)* og den ugraderte oppsummeringen av trusselvurderingen *Folkesamlinger og arrangementer i 2024 (pst.no)*.

mot den terrortiltalte gjerningspersonen pågår frem til medio mai. PST vurderer at dette var et ekstremt islamistisk terrorangrep rettet mot blant annet LHBT+-mål.

Vurdering av trusselbildet

PST har per medio april ingen informasjon som tilsier at noen planlegger voldelige angrep mot Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger i Norge 2024.

PST forventer et betydelig antall trusler og hatefulle ytringer² mot Pride og LHBT+ i sosiale medier, hovedsakelig i Pride-måneden (juni) og tett opp mot denne.

Truslene forventes å være rettet mot Pride og LHBT+ generelt gjennom hele perioden, men også mot enkelte Pride-arrangementer. Det vil trolig komme flere trusselytringer mot kjente, større samlinger som Pride-arrangementene i Oslo, enn mot mindre Pride-arrangementer.

De færreste som fremsetter trusler har en reell voldsintensjon. Flere av dem er mindreårige. I mange tilfeller vil hensikten være å skape frykt.

Terrortrusselnivået i Norge er per medio april **moderat**, det vil si nivå 3 av 5. Det betyr at PST vurderer at én eller flere personer kan ha intensjon om å gjennomføre terrorangrep, uten at personen(e) har tatt konkrete skritt eller vurderes å ha realistiske planer. Det kan også innebære at noen forhold forsterker terrortrusselen.

Det vurderes som **mulig** (40-60% sannsynlig)³ at både høyreekstremister og ekstreme islamister vil forsøke å gjennomføre terrorhandlinger i Norge i 2024.⁴ Trusselen fra ekstreme islamister er skjerpet sammenlignet med i fjor, og fremstår som noe mer alvorlig enn fra høyreekstremister.

LHBT+ i fiendebildet til ekstreme islamister og høyreekstremister

LHBT+ inngår i fiendebildene til både ekstreme islamister og høyreekstremister, og har hatt et vedvarende fokus i ekstremistisk propaganda de siste årene. LHBT+-mål har også vært utsatt for både ekstreme islamistiske og høyreekstreme terrorangrep. Samlet sett viser imidlertid tidligere gjennomførte og avvergede terrorangrep i Vesten at andre potensielle mål rammes langt oftere enn LHBT+.

Ekstreme islamisters fiendebilde bygger på en oppfattelse av at Vesten er i krig med muslimer og krenker islam. De mest utsatte terrormålene for ekstreme islamister er sivile folkemengder, institusjoner og personer som oppfattes å føre krigen mot religionen og fornærme islam. Sivile generelt, som oppfattes som «vantro», samt uniformert politi- og forsvarspersonell rammes langt oftere enn LHBT+ spesielt.

Ekstreme islamister oppfatter den vestlige omfavnelsen av LHBT+-rettigheter og liberale seksuelle verdier som umoralske og anti-islamske. Målsetningen er sjelden først og fremst å utrydde eller kun ramme LHBT+-personer, men å ramme vestlige vantro generelt. Ekstreme

² Jf. definisjoner på trusler og hatefulle ytringer i straffeloven. Straffeloven § 185 sier at en hatefull ytring innebærer å true eller forhåne noen, eller å fremme hat, forfølgelse eller ringeakt for noen på grunn av personens gruppebaserte tilhørighet. Straffeloven § 263 sier at en trussel er gjeldende når en person i ord eller handling truer med straffbar atferd under slike omstendigheter at trusselen er egnet til å fremkalle alvorlig frykt.

³ Det vises til skala for sannsynlighet, se slutten av denne trusselvurderingen.

⁴ *Nasjonal trusselvurdering 2024*

islamister ser på LHBT+ og et vidt spekter av andre mål som representanter for Vesten og verdier de tar avstand fra.

Fiendebildet til norske *høyreekstremister* bygger på en oppfattelse av at den «hvite» nasjonen, kulturen og «rasen» er truet. De mest utsatte terrormålene for høyreekstremister er individer, grupper eller institusjoner som inngår i deres fiendebilde. Dette omfatter religiøse minoriteter, personer med ikke-vestlig utseende, politikere, tradisjonelle medier, myndigheter, i tillegg til LHBT+.

I likhet med ekstreme islamister, opplever også høyreekstremister at LHBT+-rettigheter og en normalisering av LHBT+ i det norske samfunnet som et moralsk forfall. Videre knyttes LHBT+ sin plass i det høyreekstre fiendebilde til antisemittiske konspirasjoner. Enkelte høyreekstremister hevder at det er en skjult og ondsinnet jødisk maktelite som fremmer LHBT+-rettigheter i det norske samfunnet.

For både ekstreme islamister og høyreekstremister kan LHBT+ som potensielt terrormål omfatte personer som selv definerer seg som LHBT+. Det kan også omfatte samlingsteder og mennesker som aksepterer disse verdiene, eller er med og feirer dem. Videre vil også personer som omgås, forsvare og støtter LHBT+-personer, eller oppholder seg på steder forbundet med LHBT+, være potensielle terrormål.

Modus operandi

Det er sjelden politiet eller andre sikkerhetsmyndigheter på forhånd har informasjon om konkrete angrepsplaner. Derfor er *modus operandi*,⁵ det vil si forventet handlingsmåte ved en eventuell terrorhandling, viktig i vurderingen og iverksettelsen av sikkerhets- og beskyttelsestiltak.

En eventuell terrorhandling i Norge vil mest sannsynlig involvere én eller få gjerningspersoner med enkle og lett tilgjengelige angrepsmidler.

Terroristers målutvelgelse påvirkes ofte av hvor stor mulighet det er for å oppnå høye drapstall. Både ekstrem islamistisk propaganda og høyreekstre manifester oppfordrer til å angripe lett tilgjengelige mål med få sikringstiltak. Slike mål gjør det mulig å fullbyrde angrep og ramme mange mennesker med enkle midler.

Målvalg styres også av gjerningspersonens ideologi. Andre faktorer som kan påvirke målvalg er alder, geografisk tilhørighet og personlige forhold.

Arrangementer hvor myndighetspersoner deltar kan være mer utsatte. Dette som følge av at myndighetspersoner kan inngå i ekstremisters fiendebilde og/eller tiltrekke seg personlig motiverte trusselaktører⁶. Det gjelder særlig arrangementer som har lav sikring, er lett tilgjengelige, geografisk sentralt, og med nærhet til steder hvor mange trusselaktører frekventerer. Forventninger om medieoppmerksomhet kan også gjøre et arrangement mer aktuelt som terrormål.

Både synlige og forventede sikkerhetstiltak vil bidra til å gjøre arrangementer mindre aktuelle som terrormål. Sikkerhetstiltak for et potensielt mål kan imidlertid føre til

⁵ De ulike metoder en aktør bruker under planlegging, forberedelser og gjennomføring av angrep. *Modus operandi* er en operasjonsmetode som reflekterer aktørens handlingsmønster i ulike faser av et angrepsplot.

⁶ Trusselaktører som motiveres av enkeltsaker og/eller personlige grunner. Flere kan ha en psykisk lidelse, befinne seg i en vanskelig livssituasjon og/eller være påvirket av rusmidler.

målforskyvning, det vil si at en potensiell trusselaktør justerer planer og velger andre og lettere tilgjengelige mål.

Aktivister kan ønske å benytte et stort medieoppbud og tilstedeværelse av myndighetspersoner under Pride-arrangementer til å få oppmerksomhet. Politiske demonstrasjoner og markeringer er lovlige og utenfor PSTs ansvarsområde. Majoriteten av slike markeringer er fredelige. PST vurderer at den oppsøkende aktivismen vi har sett den siste tiden i forbindelse med krigen mellom Israel og Hamas, kan skape større rom for misforståelser, og dermed også for utilsiktede voldshendelser.

Konklusjon

PST har per medio april ingen informasjon som tilsier at noen planlegger voldelige angrep mot Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger i Norge 2024.

PST forventer et høyt antall trusselytringer mot Pride. De færreste som fremsetter trusler har en reell voldsintensjon.

LHBT+ inngår i fiendebildene til både ekstreme islamister og høyreekstremister, og har hatt et vedvarende fokus i ekstremistisk propaganda de siste årene. LHBT+-mål har vært utsatt for både ekstreme islamistiske og høyreekstreme terrorangrep. Samlet sett viser imidlertid tidligere gjennomførte og avvergede terrorangrep i Vesten at andre potensielle mål rammes langt oftere enn LHBT+.

Sikkerhetstiltak vil bidra til å gjøre Pride- og LHBT+-relaterte arrangementer og samlinger mindre aktuelle som terrormål. Sikkerhetstiltak kan imidlertid føre til at en potensiell trusselaktør velger lettere tilgjengelige mål, såkalt målforskyvning.

Trusselkommunikasjon

Bruk av sannsynlighetsord i vurderingene om politisk motivert vold – ekstremisme

Innen fagfeltet politisk motivert vold – ekstremisme - brukes et sett med standardiserte sannsynlighetsord. Formålet med disse er å skape en mer ensartet beskrivelse av sannsynligheten i vurderingene og derigjennom redusere uklarhet og misforståelser. Begrepene og de tilhørende beskrivelsene er utarbeidet i et samarbeid mellom politiet, Forsvaret og PST.

Nasjonal standard	Beskrivelse	Prosent
Meget sannsynlig	Det er meget god grunn til å forvente	>90%
Sannsynlig	Det er god grunn til å forvente	60-90%
Mulig	Det er like sannsynlig som usannsynlig	40-60%
Lite sannsynlig	Det er liten grunn til å forvente	10-40%
Svært lite sannsynlig	Det er svært liten grunn til å forvente	<10%

PSTs terrortrusselskala

PSTs terrortrusselskala har til hensikt å gi et samlet uttrykk for terrortrusselsituasjonen. Mens sannsynlighetsordene representerer PSTs vurdering av sannsynligheten for at det vil skje forsøk på en terrorhandling, gir skalaen uttrykk for graden av alvorlighet i situasjonen.

Det opereres med en skala på fem trinn, fra nivå 1 som betyr ingen terrortrussel til nivå 5 som betyr kritisk terrortrussel. I arbeidet med å fastsette et trusselnivå legger PST blant annet gjeldende trusselvurdering til grunn, sammen med en vurdering av (i) alvorlighetsgrad/skadepotensial ved en eventuell terrorhandling, (ii) usikkerhet og omfang av mangler i etterretningen knyttet til aktuelle trusselaktører, og (iii) vår/myndighetenes evne til å iverksette mottiltak før eventuelle trusler iverksettes.

Nivå	Begrep	Beskrivelse
5	Kritisk terrortrussel	PST vurderer at et terrorangrep er nært forestående eller et terrorangrep har blitt gjennomført og flere angrep kan inntreffe.
4	Høy terrortrussel	PST vurderer at én eller flere personer har konkrete og realistiske planer og tar konkrete skritt for å gjennomføre terrorangrep. Og/eller at flere forhold forsterker terrortrusselen.
3	Moderat terrortrussel	PST vurderer at én eller flere personer har et intensjon om å gjennomføre terrorangrep, men uten å ha tatt konkrete skritt eller har realistiske planer. Og/eller at noen forhold forsterker terrortrusselen.
2	Lav terrortrussel	PST vurderer at det er få personer som har et ønske om å gjennomføre terrorangrep. Og/eller at få forhold forsterker terrortrusselen.
1	Ingen terrortrussel	PST vurderer at ingen personer har et ønske om å gjennomføre terrorangrep og det er ingen forhold som bidrar til en terrortrussel.